

Družbe sv. Cirila in Metoda redna III. velika skupščina v Ptuj

dné 29. julija 1888.

(Dalje.)

Osobito važnost pripisuje vodstvo osnovanju Koroških podružnic, katerih zastopnike imamo čast danes pozdraviti v tej slavni skupščini. Najtežavnejša naloga čaka naše družbe ravno v slovenskem Gorotanu, kateri že toliko časa brezuspešno kliče po slovenski šoli. In le tedaj, ako se ondotni rodoljubi zavzamejo ter se ljudstvo vzdrami, mogoče bo izvojevati slovensko šolo, da bo vgajala koroško-slovenskim razmeram. In čast vrlim rodoljubom, stopili so na pozorišče — in narod za njimi! — S posebnim zadovoljstvom omenjamo, da so uzorne Slovenke ob sinji Adriji našle uzorne posnemalke. (Živele!) Vrli tržaški ženski podružnici prirastla je čvrsta posestrima v Ilirski Bistrici na Notranjskem. (Živela, slava!)

3. Z radostjo beleži vodstvo lepo čislo onih častitih rodoljubov, ki so po § 4 postali pokrovitelji*) naši družbi s tem, da so vplačali vsoto 100 gld. Vseh je preteklo leto pristopilo 9 ali z zaporedno številko: 29, † Mnsgr. profesor Andrej Einšpieler v Celovci. 30. Slavna Ormoška posojilnica. 31. Oroslav Doleneč, mestni odbornik in svečar v Ljubljani. 32. Jurij Jan, častni kanonik in dekan v Dolini v Istri. 35. Anton Vitez Vieco, graščak v Podgradu v Istri. 34. Fil.-dr. Ivan Svetina, prof. v Ljubljani. 35. Maks Vršec, tajnik v Celji. 36. Slavna mestna županija v Idriji in 37. Josip Zelenik, odgojitelj na Dunaji.

4. Družbena zavoda, „otroški zabavišči“ v Celji in Trstu sta tudi tekoče leto lepo vspevala, da so bili roditelji s svojo deco, katera ji je pohajala, prav zadovoljni. Tudi gg. šolski nadzorniki so se pohvalno izrazili o teh zavodih. — V celjski vrtec pri čč. šolskih sestrah je zahajalo krog 50, v tržaški pa krog 40 otrok. Nekako polovico otrok bilo je plačujočih, drugi pa so bili brezplačno poučevani, kakor sta primerno in potrebno spoznali ondotni podružnični načelnistvi.

Ker se je v Celji potrebna spoznala prememba, in ker je prednica čč. šolskih sester, č. m. Angelina Križanič stavila jako ugodne pogoje, je vodstvo dne 25. marca 1888 štv. 401 naznanilo prečastiti m. prednici in slavnemu podružničnemu načelnistvu v Celji, da z bodočim šolskim letom (15. septembra 1888) izroči družbeno zabavišče v popolno oskrbljevanje čč. šolskim sestram, katerim bodi za doseданjo podpore izražena tu očitno vodstvena zahvala. — Gledé tržaškega zavoda se ni zgodila nikaka sprememba. Da si zabavišče v Podgori pri Gorici ni družben zavod, vendar se sme z njego-

*) Pokrovitelje št. 1—28 gl. Vestn. str. 27—28.

vimi vspehi ponašati tudi družba sv. Cirila in Metoda, ki je ondotnemu županstvu z besedo in dejanjem šla na roke, da se je čez 60 slovenskih otrok vzgojevalo v domačem vrteu.

5. Glavni društveni blagajnik dr. Josip Vošnjak poroča o denarnem stanju blizo tako:

Račun o dohodkih in stroških družbe svetega Cirila in Metoda kaže za leto 1887 dohoda gld. 8638·34 in prištevši blagajnični zastanek koncem 1886, l., ki je znašal 5620 gld. 70 kr., skupaj gl. 14.257·04. Troškov je bilo gl. 6983·25, torej koncem 1887. leta ostanek v blagajni gld. 7273·79 in dolžno pismo šolske občine v znesku 700 gld. Podružnice so nabrale in postale glavni družbi gld. 7224·06. Nad 100 gld. so nabrale: Prva ljubljanska gl. 299·21, šentjakobsko-trnovska v Ljubljani gld. 235·48, šentpeterska v Ljubljani gld. 267·81, celjska gl. 251·82, celovška gl. 100·40, novomeška gl. 110·65, braslavška gl. 100, gorenjegradska gl. 120, tržaška gl. 300, žavska gl. 124, vrhniška gl. 291, postojnska gl. 104·89, slovenjigradska gl. 104·05, idrijska gl. 104·80, trnovobistriška gl. 109·40, begunjska pri Cerknici gl. 125·25, na Zidanem mostu gld. 140, ženska v Trstu gld. 440·02, smledniška gl. 131·90, ormoška gl. 300, ostale menj ko 100 gl., ker so ustanovnine večinoma bile vplačane v letu ustanovljenja. Zahvaliti se nam je onim podružnicam, ki so skušale redne doneske zvišati po napravi veselice družbi v korist. Šentpeterska v Ljubljani je izročila 167 gl. 81 kr. kot dohodek veselice, ribniška 24 gld., šentjakobsko-trnovska 16 gld. 35 kr., idrijska 16 gld. 62 kr., premska 6 gld. 10 kr. V svojih oporokah so se spominjali naše družbe sledeči dobrotniki: č. g. Pr. Šabec, duhoven v Utovljah pri Sežani, g. Jos. Rozman v Ljubljani in Magd. Golob v Radovljici po 100 gld. Med daritelji mi je omeniti pevskega društva „Slavec“ v Ljubljani 50 gl., posojilnice mariborske 100 gl., banke „Slavije“ v Pragi 200 gl., Čehov 155 gl.

(Dalje pri)

Gospodarske stvari.

Peronospora viticula ali strupena rosa.

Ta nesrečna trška bolezen se je ta mesec po vseh naših vinorodnih krajih jako nevarno pokazala ter lahko izrečemo prepričanje, da bode letošnje vino še brž kisleje, nego lansko.

Temu pa se tudi ni čuditi, ako pomislimo, da je perje rastlini to, kar so živali pluča; trtno listje je pa že sedaj čisto rmeno, deloma suho in že odpalo in vsled tega ne bode dozorelo grozdje in pa kisle bode vino. Dalje pa upliva ta bolezen še tudi na trs sam, kajti mladike tudi ne morejo dozoreti, za tega delj lahko pozebejo in zbog tega trs peša.

Že enkrat smo naše bralce na to nesrečo

opozorili, ter jim gotovo vspešno sredstvo: „bakreni vitrijol in apneno vodo priporočali, vendar pa nam ni znano, da bi bil to še kdo uporabil, kakor Ormoška graščina. Letos se vé je že prepozno; bolezen nas pa bode gotovo več let vznemirjala in za tega delj vas že sedaj opozorimo, naj storite delo prihodnje leto, drugače bode vino zopet kisló in brez cene.

Kropiti se pa mora prvič koj, ko trta odcvete, drugič pa v začetku meseca avgusta — takrat, ko se prvič pokaže bolezen.

Stroški za to delo niso v nikaki razmeri z dobičkom, koliko bolje vino da na ta način pridelamo in zato mislimo, da se ne bode nobeden pameten vinogradar zbal tega dela. b.

Sejmovi. Dne 27. avgusta na Ljubnem, v Mozirji in v Brežicah. Dne 28. avgusta v Celji, pri sv. Trojici v slov. gor. in v Svičini. Dne 29. avgusta na Muti, pri sv. Filipu, v Poličanah, v Žalci in v Imenem. Dne 30. avgusta v Gradci, na Hajdinji in na Bregu pri Ptujci.

Dopisi.

Od sv. Jurja na Ščavnici. (Cesarjeva 40-letnica.) [Konec.] Po končanej daritvi zbrala se je mladina vsa z občinstvom, kolikor ga je med stene šlo, v prekrasno okinčani šolski dvorani, in tu je zdaj g. nadučitelj vse pričujoče iskreno pozdravil in ko so učenci navzmes prav nežno zapeli, v kratkih krepkih besedah naslikal pomen te slavnosti in cesarjeve velike zasluge za povzdigo blagostanja in omike svojih državljanov. G. uč. Svitoslav zapel je na to z otroci cesarko pesen in drugih par. Zdaj so prednašali iz vsakega razreda po eden učenec ali učenka slavnosti primerne pesnice, in šlo je in skakalo vse za godbo in zastavami naprej skoz krasni slavolok g. Kreftove tja gor po prijazni Ščavniški dolini $\frac{3}{4}$ ure daleč k očetu slovenske mladine, h g. Al. Kreftu v Očeslavcih. Le ta blagi mož pogostil je vse šolarje od Kapele pred dvema leti, letos pa zopet nasitil se slatino, vinom in kruhom več kakor 300 jurjevskih učencev. Večna mu hvala! Z nami in za nami je prišlo še mnogo odličnih gostov, starišev, dva orožnika od sv. Jurja na Ščavnici (sevé brez puške), več srednje- in visokošolcev, učiteljev od Kapele, Negove, sv. Duha, sv. Antona, Male nedelje in iz Radgone, in vsi skupaj smo se z nova radovali na prijaznem Kreftovem domu. Tudi domači č. g. župnik in kaplan in župnik od Kapele so nas razveselili se svojim prihodom. Med milodonečim národnim petjem možkega, dijaškega in otroškega zbora, med sviranjem domače godbe, različnimi igrami otročičev, med vihranjem zastav in buhanjem možnarjev je nam čudno hitro potekel čas. Da si prav neradi, morali smo

misliti na ločitev. Zdaj je g. učitelj Svitoslav izrekel v imenu šole in vse šolske mladine gostoljubni Kreftovi hiši najiskrenejšo zahvalo, nato pa spremljal v sree ganjeno in razveseljeno mladino proti domu nazaj. Skoraj vse odlično občinstvo slavilo je ta dan v živahni besedi še do mraka. Ali kdor se je te slavnosti vdeležil, ne bode je pozabil, do smrti ne. Da se je mogla cesarjeva 40-letnica obnesti pri nas v tako nepričakovano zadovoljnost vsem, zahvaliti se imamo v prvi vrsti skupnemu delovanju in vrli pomoči g. učiteljev, duhovnikov, orožnikov, županov, prodajalcev, udov kr. š. sveta in bralnega društva, domačih godcev in pevcev, pridnih starišev itd. Trikrat hvala njim! Tudi g. Kreftovi pri sv. Jurju za požrtvovalnost v postrežbi godcev in pevcev iskrena hvala! V stalni spomin te slavnosti vsadila se bo pred šolo Fran-Josipova lipa in če Bog dá ter pripomorejo dobri ljudje, ustanovilo sadjarsko društvo na Ščavnici. G. Al. Kreft je že obljubil pol orala rodovitnih tal darovati za sadni vrt. Živio! Sedaj, ko žeja po kmetovi krvi trtno uš, bode sadjarsko društvo gotovo največja dobrota za ves okraj. Domačini, na delo vsi! Jernej Jamnički.

Od sv. Vrbana. (Razni reči.) Bil je to prav veseli den: 5. avgust, ko so nam preč. gospod prošt iz Ptujca blagoslovili našo povečano župnijsko cerkev. V ubrani besedi so razložili, kaj je župnijska cerkev za vernike: da je duhovno okó, srcé, vir za celo duhovnijo. Pripoznali so visoki gospod očitno župljanom, da se zunaj in znotraj hiše božje vidi, kako skrbno se ravnajo po besedah psalmistovih „Gospod! ljubim lepoto tvoje hiše, in kraj, kder prebiva tvoje veličastvo.“ Cerkva je za dobro tretjino povečana. Delo je izpeljal ptujski zidarSKI mojster Jožef Breznik tako, da zamore cerkva ponosno v vrsto stopiti z drugimi župnijskimi cerkvami lepih slov. goríc. Ravno danes so zidarji začeli staviti šolsko gospodarsko poslopje, in stanovanje za drugega, oziroma četrtega g. učitelja. Ako bode stavba vestno po načrtu dovršena, bode lep kinč za okolico sv. Vrbana. Župljani s tem mnogo žrtvujejo, in si častno mesto zaslužijo med onimi, ki pripoznajo, kaj je lepa cerkva, dobro oskrbljena šola za dušni in telesni blagor prebivalstva. Sv. Vrban še dozdej dobro varuje svoje vinograde nezgod. Ako ravno se grozda ni obilno nastavilo, vendar še vse obeta do sedaj srednje dobro letino. Sadja je obilno, kar za naš kraj že mnogo pomeni. Spretni trgovec in gostilničar g. F. Simonič mnogim do krajcarja pomaga, ker dobro sadje plačuje. Izvažanje ranega sadja se je že pričelo. V „Slov. Gospodarju“ št. 22 je nek „Junior“ od Malenedelje sprožil o spomeniku zgodovinarja A. Krempel-na. Menda je le v omenjenem dopisu